

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
202-13

meddelad i Stockholm den 20 juni 2013

KLAGANDE

Båstads kommun
269 80 Båstad

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 17 december 2012 i mål nr 4134-12, se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar AA berättigad till bistånd i form av vård på behandlingshem.

BAKGRUND

AA har ett konstaterat mångårigt alkoholmissbruk och har deltagit i den kommunala öppenvården i Båstad för sitt missbruk. Hon ansökte om bistånd i form av 12-stegsbehandling vid behandlingshemmet Nämndemansgården.

Dok.Id 132761

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Behandlingen innebär internatvistelse under den första månaden och därefter återträffar under elva månader.

Socialnämnden i Båstads kommun avslog AAs ansökan med motiveringen att AAs behov bättre kunde tillgodoses genom strukturerad öppenvårdsbehandling.

Förvaltningsrätten i Skåne län avslog AAs överklagande. Kammarrätten i Göteborg biföll i det nu överklagade avgörandet hennes talan och förklarade att hon hade rätt till bistånd i form av vård och behandling på Nämndemansgården.

YRKANDEN M.M.

Båstads kommun överklagar kammarrättens dom och yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens avgörande och fastställa förvaltningsrättens dom. Om AA anses ha rätt till bistånd i form av vård på behandlingshem yrkas i andra hand att kommunen själv ska få utforma detaljerna för vården. Kommunen anför bl.a. följande.

Kammarrätten har i sin dom förordnat att AA har rätt till bistånd i form av vård och behandling på Nämndemansgården. Ett ställningstagande till vilket specifikt behandlingshem som ska erbjudas den enskilde är en verkställighetsfråga och ett sådant ställningstagande ankommer inte på domstolen utan på den ansvariga nämnden i kommunen. Det finns ingen legal möjlighet för en förvaltningsdomstol att, såsom kammarrätten gjort, tvinga en kommun att ingå ett civilrättsligt avtal med en privat vårdgivare. Högsta förvaltningsdomstolen har tidigare uttalat att det inte ankommer på domstolarna att begränsa kommunens möjligheter att utforma en insats på ett lämpligt sätt.

Dygnsvård är inte behövlig i den situation som AA befinner sig i och där en livsstilsförändring är av vikt för ett bestående resultat. Den strukturerade öppenvård som erbjudits AA anses väl motsvara hennes behov av missbruksbehandling och innebär dessutom att stödet ges under en längre tid. Inget har framkommit som medför att dygnsvård skulle ge ett bättre eller mer långvarigt resultat än vad föreslagen öppenvård kan ge. Vård med 12-stegsbehandling kan ges i öppna former.

AA bestrider bifall till kommunens överklagande. Hon önskar genomgå behandling vid Nämndemansgården eftersom man där har behandling i internatform enligt 12-stegsmodellen. Hon har vänner som genomgått en lyckad behandling där.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Av 5 kap. 9 § socialtjänstlagen framgår att socialnämnden ska aktivt sörja för att den enskilde missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Nämnden ska i samförstånd med den enskilde planera hjälpen och vården och noga bevaka att planen fullföljs.

AA har ett konstaterat alkoholmissbruk och har varit föremål för öppenvårdsinsatser. Hon är negativt inställd till ytterligare öppenvård och har ansökt om bistånd för behandling vid Nämndemansgården. Kommunen anser dock att AA kan komma till rätta med sitt alkoholmissbruk genom strukturerad öppenvårdsbehandling.

Av förarbetena till socialtjänstlagen framgår att vid bedömningen av vilken insats som kan komma i fråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål. Det kan inte finnas en obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad (prop. 2000/01:80 s. 91).

Båda de i målet aktuella vårdformerna får enligt Högsta förvaltningsdomstolens bedömning i sig anses lämpliga. AA har emellertid ställt sig helt avvisande till ytterligare öppenvårdsbehandling. Mot bakgrund av att tidigare öppenvårdsbehandling inte lett till önskat resultat och vikten av att den hjälpbehövande är motiverad att genomföra insatt behandling får AA anses vara berättigad till vård på behandlingshem för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Högsta förvaltningsdomstolen har i ett flertal avgöranden angående insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade erinrat om att det normalt inte finns anledning för domstolen att vid bifall till ett överklagande gå närmare in på utformningen av den avsedda insatsen utan att detta bör överlåtas till kommunen att bestämma (se bl.a. HFD 2011 ref. 48). Det finns inte anledning att inta en annan ståndpunkt vad gäller mål enligt socialtjänstlagen (jfr RÅ 2010 not. 26). Kammarrätten hade således inte bort förordna om var behandlingen ska ske.

Kommunens andrahandsyrkande ska således bifallas och AA förklaras berättigad till bistånd i form av vård på behandlingshem för sitt alkoholmissbruk.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Karin Almgren, Lennart Hamberg, Erik Nymansson och Elisabeth Rynning.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Katerina Petkovska.